

Kriterijumi ocjenjivanja i standardi znanja za predmet FILOZOFIJA (gimnazija)

Ishodi programa	Ocjena	Oblici provjeravanja
Poznavanje teme, osnovnih pojmova, hronologije (npr. znati imenovati, navesti, prepoznati, identifikovati) - Ko? - Gdje? - Kada? - Nabroj? - Ponovi? - Prepričaj?		Usmeno provjeravanje
Razumijevanje (npr. moći interpretirati, navesti primjer ili ilustraciju, klasifikovati, sažeti, uporediti, objasniti, zaključiti ili predvidjeti)		Razgovor, diskusija
Primjena (npr. sprovesti, primijeniti, demonstrirati, upotrijebiti) Analiza (npr. razlikovati, razlučiti, sistematizovati, pripisati) - Uredi po nekom kriterijumu		Diskusija, analiza izvornog teksta, esej, ogled, prikaz, referat
Evalvacija (npr. provjeriti, pratiti, kritikovati, procijeniti) - Kakav je tvoj stav? - Zašto tako misliš?		Diskusija, kritička i komparativna analiza izvornih tekstova, esej, ogled, prikaz, referat

Kriterijumi ocjenjivanja za predmet Filozofija (Gimnazija)

Ocjena treba da stimulise učenika/učenicu i podstakne njegovo/njeno interesovanje za nastavni predmet. Provjera znanja treba biti u funkciji dolaženja do novih saznanja, da učenike/učenice podstiče na samovrednovanje, što se postiže obrazlaganjem ocjene i upoznavanjem učenika/učenica s kriterijumima ocjenjivanja. Da bi bio u funkciji ostvarivanja ciljeva predmeta, proces vrednovanja treba da obuhvati ne samo provjeru stepena usvojenosti znanja i razmijevanja programskih sadržaja, već i provjeru sposobnosti učenika/učenica za analitičko i sintetičko rasuđivanje i primjenu naučenog. To se ostvaruje kontinuiranom primjenom raznovrsnih oblika provjere znanja (usmenim i pismenim provjeravanjem, analizom izvornog teksta), što doprinosi objektivnijem vrednovanju ukupnih aktivnosti učenika/učenica i potpunijem sagledavanju njihovog napredovanja.

U procesu verifikacije i ocjenjivanja stepena ovladanosti problemima, treba uzeti u obzir nivo znanja i poznavanja literature, te učešće u diskusiji i postavljanju problema. Polazna osnovna vrednovanja može biti analiza i interpretacija izvornih tekstova, pisanje eseja, oglada, prikaza ili referata o određenoj temi ili problemu. Naročito valja cijeniti sklonost za zauzimanje kritičkog stava i izgradnju vlastitog interpretativnog stanovišta.

Za kvalitet procesa učenja je vazno da kriterijumi ocjenjivanja budu usklađeni sa ciljevima (ishodima) učenja.

Standardi znanja po tematskim cjelinama:

1. ŠTO JE FILOZOFIJA? Učenik/učenica zna da:

- Nabroji osnovna određenja filozofije
- Prepozna filozofska pitanja
- Razlikuje osnovne filozofske discipline
- Nabroji filozofske epohe u razvoju filozofskoga mišljenja
- Objasni značenje osnovnih polja i problema filozofskoga istraživanja

- Razlikuje i objasni izvore filozofskog mišljenja (istorijske i egzistencijalno antropološke)
- Pravilno upotrebljava osnovne filozofske kategorije (teorija, praksis, poesis, mudrost, saznanje, svijet, svijest, znanje itd.)
- Objasni odnos filozofije i drugih oblika znanja i djelovanja

2. ŠTO JESTE ONO „PRVO“? Učenik/učenica zna da:

- Odredi pojam ontologije
- Nabroji osnovne ontološke pojmove (bivstvovanje – bivstvjuće; jedno – mnoštvo; suština – pojava)
- Prepozna relevantne filozofe za ontologiju (Heraklit, Platon, Aristotel, Dekart, Kant, Hegel, Niče, Hajdeger)
- Objasni značenje osnovnih ontoloških pojmova
- Razumije osnovne ontološke ideje (kosmos, kretanje, Jedno)
- Obrazloži problemske sklopove (Platonova teorija ideja, Aristotelova metafizika, apsolutni idealizam, kritika metafizike)
- Se služi izvornim tekstom i da interpretira jedan segment izvornoa teksta
- Argumentovano razgovara o zadatom ontološkom problemu
- Samostalno prezentuje jedan moderni ontološki koncept
- Napiše kraći esej o zadatome problemu.

3. ŠTO MOGU ZNATI? Učenik/učenica zna da:

- Definiše pojam epistemologije/gnoseologije
- Nabroji osnovne epistemološke/gnoseološke pojmove: znanje, istina, nauka, metoda Prepozna filozofe relevantne za epistemologiju/gnoseologiju (Platon, Aristotel, Dekart, Lok, Kant)
- Razlikuje: mnjenje – znanje, razum – čulnost, neposredno – posredno saznanje Identifikuje osnovne strukturne elemente saznanja
- Objasni značenje osnovnih epistemoloških gnoseoloških pojmova
- Obrazloži odnos između osnovnih strukturnih elemenata saznanja

- Razlikuje metode spoznaje i methodske tehnike
- Primijeni epistemološke/gnoseološke pojmove na konkretne primjere
- Interpretira jedan segment izvornog teksta (po izboru)
- Primijeni epistemološka/gnoseološka znanja na vlastito iskustvo

4. ŠTO TREBA DA ČINIM(O)? Učenik/učenica zna da:

- Navede osnovna značenja praktičke filozofije (etike, antropologije i aksiologije) Nabroji temeljne pojmove praktičke filozofije (čovjek, zajednica, ličnost, moral, dobro, sloboda, odgovornost, vrijednost)
- Prepozna filozofe relevantne za etiku, antropologiju i aksiologiju (Aristotel, Mil, Kant, Levinas)
- Objasni značenje osnovnih pojmova praktičke filozofije
- Diferencira problemska polja morala, prava, politike, umjetnosti
- Obrazloži jednu etičku teoriju (po izboru)
- Navede primjere iz neposrednoga života
- Kritički prosudi etičke primjere iz sopstvenoga života
- Interpretira jedan segment izvornog teksta (po izboru)
- Verifikuje validnost sopstvenih stavova
- Vrednuje pravno-politički poredak i institucije civilnog društva
- Napiše kraći esej o zadatoe problemu

5. IZBORNA TEMA Učenik/učenica zna da:

- Identifikuje filozofsku epohu, disciplinu ili jedan od pravaca savremene filozofije Nabroji osnovne pojmove iz izbornog sadržaja
- Prepozna relevantne filozofe za izborni sadržaj
- Objasni značenja osnovnih pojmova iz izbornoga sadržaja
- Pravilno upotrebljava pojmove iz izbornoga sadržaja
- Interpretira jedan tekst (po izboru) iz izbornoga sadržaja
- Samostalno napiše esej, prikaz ili referat o izornoj temi
- Iznosi sopstveno mišljenje o datom problemu